

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

9 בפברואר 2026

1931

כ"ב בשבט התשפ"ו

עמוד

הצעת חוק לתיקון פקודת המועצות המקומיות (מס' 81), התשפ"ו-2026 1086

הצעת חוק לתיקון פקודת המועצות המקומיות (מס' 81), התשפ"ו-2026

תיקון סעיף 1

1. בפקודת המועצות המקומיות¹, בסעיף 1, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), רשאי השר להכריז, בצו, כי כפר פלוני או קבוצת כפרים פלונית או אזור פלוני יתנהלו על ידי מועצה מקומית גם אם לא מתקיימים בהם התנאים המנויים באותו סעיף קטן, ובלבד שמתקיימים כל אלה:

(1) קיימת תוכנית מיתאר מחוזית מאושרת כמשמעותה בסימן ב' לפרק ג' בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965², לעניין אותו כפר, כפרים או אזור, לפי העניין;

ד ב ר י ה ס ב ר

על כן, מוצע לקבוע כי על אף האמור בסעיף 1(ב), השר יהיה רשאי להכריז, בצו, כי כפר פלוני או קבוצת כפרים פלונית או אזור פלוני יתנהלו על ידי מועצה מקומית או אזורית גם במקרה שבו מספר התושבים בהם אינו עולה על חמשת אלפים, וזאת בכפוף לקיומם של שלושה תנאים:

א. קיימת תוכנית מיתאר מחוזית מאושרת ביחס ליישוב החדש;

ב. אושרה או הופקדה תוכנית מפורטת שכוללת למעלה מ-2,500 יחידות דיור, ואם קיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת – 1,250 יחידות דיור;

ג. השר שוכנע, לאחר עיון בתסקיר של ועדת חקירה שמינה לצורך כך, כי היישוב צפוי לכלול למעלה מעשרים אלף תושבים בתוך עשר שנים ממועד הקמת המועצה המקומית, ואם קיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת – עשרת אלפים תושבים.

יודגש כי אין מטרתה של ההצעה לאפשר הקמת מועצות קטנות שאינן עומדות ברף האוכלוסייה העירוני שנקבע על ידי המחוקק, אלא אך ורק לאפשר תקופת מעבר לצורך הקמת מסגרת מוניציפלית, אשר צפויה להגיע לרף האוכלוסייה הנדרש, כפי שנקבע כיום, לצורך הצדקת קיומה של מועצה נפרדת. המגבלות הקבועות בהצעה בעניין הסטטוס התכנוני והתחזית הריאלית לעמידה בהיקף האוכלוסייה הנדרש כיום, מבטיחות כי ההסדר ייתן מענה רק ליישוב מתוכנן בפיתוח מואץ, שמלכתחילה נועד להיות יישוב גדול, וזאת לתקופת מעבר עד להגעתו לרף התושבים הקבוע כיום בחוק.

סעיף 1 סעיף 1(א) לפקודת המועצות המקומיות (להלן – הפקודה), קובע את סמכותו של שר הפנים להכריז בצו על הקמת מועצה מקומית. מכוח סעיף זה מוקמות מועצות מקומיות ומועצות אזוריות.

על פי סעיף 1(ב) לפקודה, תנאי להכרזת השר כאמור הוא כי מספר התושבים בכפר, בקבוצת כפרים, או באזור אשר יתנהלו על ידי אותה מועצה מקומית, עולה על עשרת אלפים, ובנסיבות מיוחדות שיפורטו, רשאי השר להכריז כאמור גם אם מספר התושבים אינו עולה על עשרת אלפים, ובלבד שהוא עולה על חמשת אלפים.

משמעות התנאי בדבר מספר התושבים המינימלי הנדרש לצורך הכרזה על הקמת מועצה מקומית, כאמור בסעיף 1(ב), היא כי הקמת יישובים חדשים תיעשה בהכרח במסגרת רשות מקומית קיימת – כל עוד מספר תושביהם אינו עומד ברף הנדרש להקמת מועצה חדשה ותלוי בקצב פיתוחם. בכך נוצר קושי במתן מענה להקמת יישובים חדשים שנמצא שקשה לשייך אותם למועצה אזורית קיימת, בין השאר מטעמים גאוגרפיים – למשל יישוב שמרוחק מיישובי המועצה, או בשל אופיים המתוכנן – למשל יישוב המתוכנן לקום כיישוב עירוני כאשר מרבית יישובי המועצה הם בעלי אופי כפרי.

בהעדר מסגרת מוניציפלית, מתקשים הגורמים הרלוונטיים לקדם את הקמת היישוב, לרבות פיתוח התשתיות והקמת מבני הציבור הנדרשים לצורך הקמתו, וכן מתקשים לתת מענה לאספקת השירותים הנדרשים לתושבים הראשונים עם קליטתם.

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256.

² ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

- (2) אושרה או הופקדה תוכנית מיתאר מקומית או תוכנית מפורטת כמשמעותן בסימן ג' לפרק ג' בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965, שכוללת בתחום אותו כפר, כפרים או אזור, לפי העניין, לפחות 2,500 יחידות דיוור, ואם שוכנע השר כי קיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת – לפחות 1,250 יחידות דיוור;
- (3) השר שוכנע לאחר עיון בתסקיר של ועדת חקירה כמשמעותה בסעיף 3(א) לפקודת העיריות, כי הכפר, הכפרים או האזור, לפי העניין, צפויים לכלול בתוך עשר שנים ממועד הקמת המועצה למעלה מעשרים אלף תושבים, ואם שוכנע כי קיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת – למעלה מעשרת אלפים תושבים."

ד ב ר י ה ס ב ר

למנות ועדת חקירה, כגורם מקצועי מייעץ, גם בשינויי גבולות מעין אלה.

יובהר כי ההצעה אינה משנה את הדין הקיים לעניין ההסדרים הנוגעים לסמכויות הקיימות כיום בסעיפים 1(א) ו-1(ב) לפקודה.

יצוין כי התנאי הקבוע בהצעה לעיון בתסקיר של ועדת חקירה מוסדר כיום בפקודת העיריות בהקשר של הקמת עיריות, שינוי תחומי שיפוטן או חלוקת הכנסות בין עיריות ובין רשויות מקומיות אחרות. לעניין מועצות מקומיות אין דרישה חקוקה למינוי ועדת חקירה כתנאי מוקדם להפעלת הסמכות, ואולם בפועל נוהג משרד הפנים

